

Ainevaldkond „Kunstiained“

Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmeis.

1. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

1. teadmised kunstidest (analüüs);
2. erinevate kunstide seostamine (süntees);
3. ainealane (verbaalne) keel;
4. loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
5. kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
6. oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
7. kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

2. Valdkonnapädevus

1. Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.
2. Põhikooli lõpuks õpilane:
3. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
4. kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle;
5. oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
6. väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
7. märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilisloominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
8. väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

2.1 Üldpädevuste kujundamise võimalused

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina,

hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühesmusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides“ sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse analüüsima kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama

sümboleid. Kunstiainetes õpitakse kasutama tehnoloogia vahendeid loovülesannete lahendamisel. Loometegevuses õpitakse kasutama uudseid lahendusi, mõistma teaduse ning tehnoloogia rolli muusika ja kunsti arengus.

Digipädevus. Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

3. Lõimingu võimalused

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.

Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:

1. sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
2. emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
3. loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
4. matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
5. käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
6. kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

3.1 Läbivate teemade rakendamise võimalused

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus“ ning „Kultuuriline identiteet“ on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ seonduvad kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiate, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus“. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele. Kunstide erilise panuse teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng“ ning „Teabekeskond“ käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

4. Õppekeskkonna kirjeldus

4.1 Muusikaõpetuse füüsiline õppekeskkond

Naturaalklaver ja klaveritool, digiklaver, muusikakeskus HI-FI/ CD mängija, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, astmetabel, rändnoot, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm + CD/DVD. Rütmi pillid ja plaatpillid: kellamängud ja kõlaplaadid õpilastele musitseerimiseks; 6- ja 7- keelsed väikekanded, rahvakannel jm eesti rahvapillid tutvustamiseks (õpetaja isiklikud ja laenatud: karjapasun, lokulaud, kitarr jt), plokkflöödid (õpetajal ja õpilastel isiklikud hügieeni tagamiseks), CD, DVD. Videoprojektori jm digivahendite võimalik kasutamine tundide kaasajastamiseks ning uute õpikeskkondade kasutamiseks. Mikrofon, võimendus. Olemas on ka salvestusvõimalus nii helis kui ka pildis (nt lauljad).

4.2 Kunstiõpetuse füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus, iseseisvaks ja rühmatöökaks vajalik tööpind, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistuslustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.

Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed ning vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Kunstiainetes annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

MUUSIKA

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
2. tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
4. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
5. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

1. laulmine;
2. pillimäng;
3. muusikaline liikumine;
4. omalooming;
5. muusika kuulamine ja muusikalugu;
6. muusikaline kirjaoskus;
7. õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Üheslaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

1. teadvustada ja tähtsustada üheslaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
2. rõhutada musitseerimise osatähtsust;
3. julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
4. teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
5. rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilis-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
6. lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel. Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

I kooliastme õppetegevused:

- 1) ühehäälnelaulmine ja koolikooris osalemise võimalus;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil ja väikekandelil;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja

edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koorikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulu-kogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdi-kultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja muusikalises liikumises;
2. laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust;
3. laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
4. laulab meloodiat käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
6. rakendab pillimängu kaasmängudes;
7. kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
8. kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
9. väärtustab enese ja teiste loomingut;

Õppeaine	Muusikaõpetus
Klass	1.klass
Tunde nädalas ja õppeaastas	2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppesisu:

Laulmine

- ühehäälneline laulmine; kehahoid, hääle tekitamine, hingamine; laululastel soovituslik osalemine mudilaskooris;
- meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi järgi, kasutades astmenimesid (relatiivne noodisüsteem).

Pillimäng

- mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel.

Muusikaline liikumine

- muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- laulu- ja ringmängud

Omalooming

- vaba musitseerimine;
- õpitud rütmide ja astmemudelite kasutamine musitseerimisel;

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- väljendab muusika meeolelu ja karaktereid kunstiliste vahenditega.

Muusikaline kirjaoskus

- Rütmide tundmine; noodijoonestik;
- noodi kirjutamine noodijoonele ja vahesse; noodipea, noodivars;
- JO- võtme kasutamine ja õpitud astmete paigutamine noodijoonestikule;
- muusikaterminite kasutamine tunnis ja musitseerimisel;

Õppekäigud

- õppekäigud: kontserdil, teatris või muuseumis käimine.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning ilmekalt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, rändnoodi ja noodipildi järgi, kasutades relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast ühislaule: Eesti hümn (F. Pacius), Kus on minu koduke, Tiliseb, tiliseb aisakell (L. Wirkhaus); Lapsed, tupp (lastelaul), Kevadel (Juba linnukesed), Võilill (K. Kikerpuu)

Pillimäng

Õpilane:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tunneb läbitud eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpilane:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, laad);
- eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- on tutvunud eesti rahvalauludega;
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- mõistab helivältuste TA, TI-TI, TA-A rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- teab astmeid: JO, MI, SO ja RA ning oskab neid paigutada JO-võtme abil noodijoonestikule
- mõistab õpitud muusikaterminite ja oskussõnade tähendust ja oskab neid kasutada praktilises muusikategevuses.

Õppekäigud

Õpilane:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara;
- Teab kontserdikülastusreegleid.

Õppeaine	Muusikaõpetus
Klass	2.klass
Tunde nädalas ja õppeaastas	2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppesisu:

Laulmine

- ühehäälnelaulmine; kehahoid, hääle tekitamine, hingamine; laululastel soovituslik osalemine mudilaskooris;
- meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, ja noodipildi järgi, kasutades astmenimesid (relatiivne noodisüsteem)

Pillimäng

- mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- omandab võimetekohaselt väikekandle esmased mänguvõtted (pillide olemasolul).

Muusikaline liikumine

- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -oskuse arendamine
- laulu- ja ringmängud

Omalooming

- vaba musitseerimine;
- õpitud rütmide ja mudelite kasutamine musitseerimisel;
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- muusika meeleolu või laulu sõnade järgi liikumise loomine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega.

Muusikaline kirjaoskus

- lihtsamate laulude noodist laulmine; rütmide tundmine; eristab 2- ja 3-osalist taktimõõtu
- JO- võti ja astmed JO, LE, MI, SO, RA ning alumised SO, ja RA,
- eakohaste muusikaterminite kasutamine tunnis ja musitseerimisel;
- õpitud kirjaoskuse kasutamine kõikides musitseerimisvaldkondades;
- eesti rahvapillid;
- plaatpillid

Õppekäigud

- õppekäigud, kontserdil, teatris või muuseumis käimine.

Õpitulemused:

Laulmine

Õpilane:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, rändnoodi ja noodipildi järgi, kasutades relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulurepertuaarist tulenevalt tutvub noodikirjamärkidega: fermaat, *segno*, *latern*, *volt*;
- laulab peast ühislaule: Eesti hümn (F. Pacius), Kui sul tuju hea (ameerika lastelaul), Mutionu pidu (eesti lastelaul), Rongisõit (G. Ernesaks), Hanepojad (saksa lastelaul), Mu kodule (A. Kiis), Tiliseb, tiliseb aisakell (L. Wirkhaus), Oh, kuusepuu (saksa jõululaul), Kaera-Jaan, Suvi (E. Koivumies/ R. Linna).

Pillimäng

Õpilane:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu;
- mängib võimetekohaselt väikekandlel ja plaatpillidel.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- rahvatants: Kaera-Jaan.

Omalooming

Õpilane:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, laad, dünaamika);
- eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega;
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- mõistab helivältuste TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;

- mõistab õpitud muusikaterminite ja oskussõnade tähendust ja oskab neid kasutada praktilises muusikategevuses;
- oskab nimetada eesti rahvapille ja eristab neid kõla järgi;
- oskab nimetada plaatpille.

Õppekäigud

Õpilane:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara;
- Teab kontserdikülastusreegleid.

Õppeaine	Muusikaõpetus
Klass	3.klass
Tunde nädalas ja õppeaastas	2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppesisu:

Laulmine

- ühehäälnelaulmine; hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine, fraseerimine. Intonatsioon. Laulude ilmekas ettekanne. Laululaste soovituslik osalemine mudilaskooris
- meloodia laulmine astmenimedega (relatiivne noodisüsteem) käemärkide, rändnoodi ja noodipildi järgi.

Pillimäng

- mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- omandab võimetekohaselt väikekandle ja plokkflöödi esmaseid mänguvõtteid (pillide olemasolul).

Muusikaline liikumine

- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -oskuse arendamine
- laulu- ja ringmängud
- tantsud: menuett, valss, polka

Omalooming

- vaba musitseerimine;
- õpitud rütmifiguuride ja astmemudelite kasutamine musitseerimisel;
- loovuse arendamine, julgustamine;
- muusika meeleolu või laulu sõnade järgi liikumise loomine

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega.

Muusikaline kirjaoskus

- Rütmifiguuride tundmine ja nende vältuste teadmine;
- JO- ja ra- astmereal; duur- ja moll- helirida. Asmed: JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO' ning alumised SO, RA, DI,;
- JO- võtme kasutamine ja liikumine; astmete paigutus noodijoonestikul JO-võtme asukohta arvestades
  - muusikaterminid: rütm, meloodia, tempo, žanr, sidekaar, tämber, dünaamika, pidekaar
  - tantsumuusikažanrid: menuett, polka, valss
  - lavamuusikažanrid: ooper, ballett

Õppekäigud

- kontserdil, teatris või muuseumis käimine

Õpitulemused:

Laulmine

Õpilane:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, rändnoodi ja noodipildi järgi, kasutades relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulurepertuaarist tulenevalt tutvub noodikirjamärkidega ja mõistetega: fermaat, segno, latern, volt, pidekaar, eeltakt;
- laulab peast ühislause: Eesti hümn (Fr. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Rongisõit“ (G. Ernesaks), „Kes elab metsa sees“, „Lapsed tuppa“, „Ketramas“, „Kevadel“, „Mutionu pidu“, „Sokukene“, „Tiiu, talutütrekene“, „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus), „Teele, teele, kurekesed“.

Pillimäng

Õpilane:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des ning iseseisvates palades;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu;
- mängib võimetekohaselt väikekandlil või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- on tutvunud tantsudega valss ja polka ning menueti põhisammuga.

Omalooming

Õpilane:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid ja õpitud rütme;
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu; oskab ette antud viisile rütmi järgi leida sobiv sõnarütmiga sõnu;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, laad);
- eristab kuuldeliselt menuetti, valssi ja polkat;
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TI-RI-TI-RI, veerandpaus, 2- löögiline ja tervetakt paus;
- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- tunneb JO- ja RA-astmerida; oskab astmeridu JO-võtme asukoha järgi noodijoonestikule kirjutada ning laulda;
- mõistab õpitud muusikaterminite ja oskussõnade tähendust ja oskab neid kasutada praktilises muusikategevuses.

Õppekäigud

Õpilane:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara;
- Teab kontserdikülastusreegleid.

II kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelise laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri

väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasisid analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

II kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
4. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
5. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
6. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
7. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
8. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
9. kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
10. eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
11. leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

Õppeaine:	Muusikaõpetus
Klass:	4. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppesisu

Laulmine

Ühe- ja kahehäälneline laul. Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine, fraseerimine. Intonatsioon. Laulude ilmekas ettekanne. Laululastel soovituslik osalemine mudilaskooris.

Laulab peast ühislaule „Eesti hümn“, „Jaan läeb jaanitulele“, „Püha öö“, „Kungla rahvas“.

Harmoonia taju arendamine, kaanonid, lihtsad kahehäälsed laulud.

Laulmine astmenimedega ja tähtnimedega.

Pillimäng

Kehapill, rütmipillid, väike kannel, plokkflöödi mänguvõtted.

Muusikaline liikumine

Muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu;

Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine

Laulu- ja ringmängud

Omalooming

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid- keha rütmi ja plaatpillidel.

Lihtsate regivärsside loomine, loovliikumine.

Ette antud viisile sõnade kirjutamine või ette antud teksti viisistamine.

Muusika kuulamine ja muusika ajalugu

Hääleliigid, kooriliigid, muusikal, karakterpalad, heliloojad ning nende laulude ja instrumentaalmuusika osaline tutvustus.

Muusikaline kirjaoskus

Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4).

Rütmivormid TI-TI-RI ja TI-RI-TI, täisnoot. 2- ja 4- löögiline paus.

Helivältuste ja pauside suhestumine. Eeltakt.

Hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass).

Relatiivne ja absoluutne noodisüsteem ning tähtnimetused. Duur helilaad ja duur kolmkõla, moll helilaad ja moll kolmkõla. C-Duur helistik, a-moll helistik. Viulivõti.

Muusikalised vormid: 1-, 2- ja 3- osaline lihtvorm.

Muusikaline liikumine

Muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu

Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.

Laulumängud ja -tantsud.

Liikumise kujundamine laulude saateks.

Õppekäigud

Kontserdil, teatris või muuseumis käimine.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- laulab selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga; väljendusrikkalt ja kõlavalt;
- oskab fraseerida ning kanda laulu ette ilmekalt;
- laulab ühe ja kahehääelseid laule ja kaanoneid, eesti rahvalaule;
- Oskab peast laulda ühislause „Eesti hümn“, „Eesti lipp“, „Kungla rahvas“, „ Püha öö“, „Mere pidu“ ;
- Oskab laulda noodist astmenimedega ja tähtnimedega.

Pillimäng

Õpilane:

- oskab kasutada kehapilli ja rütmipille ning plaatpille;
- teab väikekandle ja plokkflöödi mänguvõtted;
- rakendab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskuseid.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- tunnetab ja väljendab liikumisega muusika meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja vormi;
- Õpilane tunneb ja oskab erinevaid laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpilane:

- loob lühemaid rütmilisi ja meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja *ostinatosid* keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- Oskab luua lühikest viisi plokkflöödil;

- On võimeline koostama ise ette antud sõnadele viisi ja etteantud viisile välja mõtlema laulusõnu.

Muusika kuulamine ja muusika ajalugu

Õpilane:

- kuuleb ja iseloomustab meloodia liikumist, rütmi, tempot, laadi ja dünaamikat muusikapalades kasutades omandatud oskussõnavara;
- tunneb mõisteid vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, soololaul, koorilaul, muusikal;
- Tunneb hääleliike: sopran, alt, tenor, bariton, bass;
- tunneb erinevaid kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais- ja segakoor), teab tuntumaid dirigente ning koore, väärtustab laulupidude traditsiooni;
- Muusikal: tuntumad muusikalid; oskab nimetada pealkirju ning seostab neid heliloojatega;
- on tutvunud heliloojatega: Camille Saint-Saens, Juhan Trump, Rene Eespere, Arvo Pärt, Rasmus Puur, Arne Oit, Pjotr Tšaikovski, Ludwig van Beethoven, Marc-Antoine Charpentier, Kihnu Virve, Ülo Vinter, Richard Rodgers, Karl August Hermann ja Piret Rips ning tunneb osaliselt nende kirjutatud vokaal- ja instrumentaalmuusikat.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- Tunneb taktimõõte 2/4, 3/4 ja 4/4 ning teab, mis on eeltakt. Oskab koputada/plaksutada rütmivorme TI-TI-RI ja TI-RI-TI ning tunneb neid ära kuulates;
- Teab nootide astmenimesid ja oskab neid JO-võtme järgi nootidena paigutada noodijoonestikule (relatiivne noodisüsteem);
- teab nootide tähtnimesid ja oskab viiulivõtmes paigutada noote noodijoonestikule. Teab, kus asuvad noodid klaviatuuril (absoluutne noodisüsteem);
- teeb vahet mõistetel helilaad ja helistik; tunneb helistikke C- Duur ja a- moll;
- mõistab õpitud muusikaterminite ja oskussõnade tähendust ja oskab neid kasutada praktilises muusikategevuses;
- Oskab nimetada ja kirjeldada hääleliike;
- Oskab nimetada ja kirjeldada kooriliike.

Õppekäigud

Õpilane:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara;
- teab kontserdikülastusreegleid.

Õppeaine:	Muusikaõpetus
Klass:	5. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

Laulmine

Laulmine selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. Häälehoid. Ühe ja kahehäälsed laulud ja kaanonid ning Eesti ja teiste rahvaste laulud. Ühislaulud „Eesti hümn“, „Eesti lipp“, „Kungla rahvas“, „Püha öö“.

Pillimäng

Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine, väikekandle ja plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängus muusikaliste ja teadmiste oskuste rakendamine

Muusikaline liikumine

Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine.

Omalooming

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid kaasmängud ja ostinaatod keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Lihtsamate laulusõnade välja mõtlemine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Meloodia, rütm, tempo ja dünaamika kuulamine ja eristamine muusikapalades. Kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor), dirigendid, tuntumad koorid, laulupidude traditsioon. Eesti rahvamuusika: rahvalaul, pillid, tantsud. Soome, Saami, Vene, Läti, Liivi, Leedu, Rootsi ja Norra rahvamuusikaga tutvumine.

Muusikaline kirjaoskus

1. Tähtnimed
2. Rütmid ja pausid

3. Helilaad ja helistik
4. Helistikumärgid
5. Diees ja Bemoll
6. Vokaalmuusika, soololaul, koorilaul
7. Pillid (keelpillid, puupuhkpillid, vaskpuhkpillid ja löökpillid)

Õppekäigud.

Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel.

Õpitulemused

Laulmine

5. klassi lõpetaja..

- laulab selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga;
- teab häälehoiu võtteid ja vajalikkust;
- laulab ühe ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning Eesti ja teiste rahvaste laule;
- Oskab peast laulda ühislause „Eesti hümn“, „Eesti lipp“, „Kungla rahvas“, „ Püha öö“.

Pillimäng

5. klassi lõpetaja ...

- oskab kasutada keha-, rütmi- ja plaatpille;
- teab kuuekeelse kandle ja plokkflöödi mänguvõtteid;
- rakendab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskuseid.

Muusikaline liikumine

5. klassi lõpetaja

- tunnetab ja väljendab liikumisega muusika meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja vormi.

Omalooming

5. klassi lõpetaja ...

- loob lühemaid rütmilisi ja meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja ostinaatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- On võimeline etteantud viisile välja mõtlema lihtsamaid laulusõnu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

5. klassi lõpetaja ....

- kuuleb ja iseloomustab meloodia liikumist, rütmi, tempot ja dünaamikat muusikapalades kasutades omandatud oskussõnavara;
- tunneb mõisteid vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, soololaul, koorilaul;
- teab pillide liigitamise põhimõtteid (klahvpillid, näppekeelpillid, poogenkeelpillid, puupuhkpillid, vaskpuhkpillid mittehäälestuvad löökpillid ja häälestuvad löökpillid) ning oskab õpitud pille liigitada vastavasse gruppi;
- tunneb erinevaid kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais- ja segakoor), teab tuntumaid dirigente ning koore, väärtustab laulupidude traditsiooni;
- tunneb Eesti rahvamuusikat: rahvalaul, pillid, tantsud;
- on tutvunud lähinaabrite (Soome, Saami, Vene, Läti, Liivi, Leedu, Rootsi, Norra) rahvamuusikaga ja oskab leida sarnasusi ning erinevusi nende rahvaste muusikas;

Muusikaline kirjaoskus

5. klassi lõpetaja ...

- teab nootide tähtnimesid ja oskab nende järgi paigutada noote klaviatuurile ning noodijoonestikule viiulivõtme järgi;
- Tunneb ja kasutab musitseerides ja omaloomingus erinevaid rütmifiguure ja pause TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TI-RI-TI-RI ja teised, veerandpaus, 2- löögiline ja tervetakt paus;
- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- teeb vahet mõistetel helilaad ja helistik;
- teab, mis on helistikumärgid;
- tunneb alteratsioonimärke diees ja bemoll.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara;
- Teab kontserdil viibimise reegleid.

Õppeaine:	Muusikaõpetus
Klass:	6. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

Laulmine

Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon ning väljendusrikkus. Muusikalised teadmised läbi muusika väljendusvahendite üksi ja rühmas lauldes. Ühe ja kahehäälsed laulud ning kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Kas tunned maad“, „Mu isamaa armas“, „Meil aiaäärne tänavas“, „Püha öö“.

Pillimäng

Keha, rütmi ja kaaspillide kaasmängud, väikekandle mänguvõtted. Pillimängus muusikaliste teadmiste väljendamine.

Muusikaline liikumine

Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine.

Omalooming

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid keha- ja rütmipillidel. Astmemudelid, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine. Loovliikumine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Suurbritannia (inglise, walesi, šoti), Iirimaa, Poola, Austria, Ungari, Saksa muusikatraditsioonidega tutvumine. Muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, vorm. Muusikateoste autorikaitse vajalikkus, õigused ja kohustused.

Muusikaline kirjaoskus

1. Eeltakt, taktimõõt
2. Helistikud (C-duur, a-moll, G-duur, e-moll, F-duur, d-moll)
3. Klaviatuur, tähtnimed, helistiku märgid, juhuslikud märgid, bekarr, paralleelhelistikud
4. Instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon

Õppekäigud.

Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel.

Õpitulemused

Laulmine

6. klassi lõpetaja...

- laulab loomuliku kehahoiaku, hingamise, selge diktsiooni ning väljendusrikkusega.
- rakendab muusikalisi teadmisi läbi muusika väljendusvahendite üksi ja rühmas lauldes.
- laulab ühe- ja kahehääelseid laule ning kaanoneid nii eesti kui ka teiste rahvaste repertuaarist.
- oskab peast laulda ühise lauluvara laule: „Eesti hümn“, „Kas tunned maad“,

„Mu isamaa armas“, „Meil aiaäärne tänavas“, „Püha öö“.

Pillimäng

6. klassi lõpetaja ...

- oskab mängida kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- teab kuuekeelse kandle mänguvõtet;
- väljendab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskuseid.

Muusikaline liikumine

6. klassi lõpetaja suudab luua lihtsamat improvisatsioonilist liikumist vastavalt muusikapala iseloomule.

Omalooming

6. klassi lõpetaja ...

- loob rütmilisi ja meloodilisi improvisatsioone keha- ja rütmipillidel.
- loob regivärsse ja lihtsamaid laulusõnu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

6. klassi lõpetaja ...

- on tutvunud erinevate Euroopa rahvaste (Suurbritannia (Inglise, Walesi Šoti), Iirimaa, Poola, Austria, Ungari, Saksa) muusikatraditsioonidega;
- kuulab ja eristab muusika väljendusvahendeid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, vorm ning oskab neid iseloomustada erialast oskussõnavara kasutades;
- teab muusikateoste autorikaitse vajalikkuse, õiguste ja kohustuste kohta;
- teab kontserdil osalemise reegleid.

Muusikaline kirjaoskus

6. klassi lõpetaja ...

- teab erinevaid taktimõõte, oskab õpitud rütme paigutada taktidesse, teab eeltakti mõistet;

- teab kuni ühe märgiga helistikke (C-duur, a-moll, G-duur, e-moll, F-duur, d-moll) ja teab paralleelhelistikku mõistet;
- tunneb tähtnimesid nii klaviatuuril kui noodijoontel;
- teeb vahet helistikumärkidel ja juhuslikel märkidel;
- tunneb alteratsioonimärke diees, bemoll, bekarr;
- teab lihtsamaid tempo- ja dünaamikatermineid.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.
- Teab kontserdil osalemise reegleid

III kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälsel laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos muusitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

III kooliastmes on tähelepanu keskmis iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse muusitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuse-astmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng

pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pilli-koosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

III kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides. Suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- 6) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsetest ja võimalustest muusikat õppida;
- 13) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

Õppeaine:	Muusikaõpetus
Klass:	7. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

Laulmine

Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus, häälehoid ja häälemurre. Ea ja teemakohased ühe -, kahehäälsed laulud ja kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Jää vabaks Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul põhjamaast“.

Pillimäng

Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. Võimalusel kitarriõpe. Muusikaliste teadmiste kasutamine musitseerimisel.

Muusikaline liikumine

Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine.

Omalooming

Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. Rütmilised ja meloodilised kaasmängud.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika väljendusvahendite eristamine. Kõla ja kuju järgi eristamine: (keel-, puhk- ja löökpillid). Tuntumad orkestrid, dirigendid, interpreetid. India, Hiina, Jaapani, Indoneesia, Polüneesia, Austraalia, Araabia ja Juudi muusikakultuuridega tutvumine. Autoriõigus ja sellega kaasnevad kohustused (Internet).

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Rütmide kordamine läbi muusikalise tegevuse, samuti uute rütmidega tutvumine (sünkoop).
- 2) Helistike mõistmise tähendus – muusikapalal äratundmisrõõm

Õppekäigud

Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel.

Õpitulemused

Laulmine

7. klassi lõpetaja....

- laulab loomuliku kehahoiaku, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooni ja väljendusrikkusega;
- teab häälehoiu vajalikkusest ja häälemurdega kaasnevatest muutustest.
- laulab ea- ja teemakohaseid ühe - ja kahehääelseid laule, kaanonid ning eesti

ja teiste rahvaste laule;

- laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“, „Jää vabaks Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul põhjamaast“.

Pillimäng

7. klassi lõpetaja...

- mängib keha-, rütmi- ja plaatpille. Rütmilised ja meloodilised kaasmängud.;
- võimalusel on tutvunud kitarrimängu võtetega;
- kasutab muusitseerimisel varem omandatud muusikalisi teadmisi ja oskuseid.

Muusikaline liikumine

7. klassi lõpetaja

- liigub muusikaga kaasa vastavalt muusika iseloomule.

Omalooming

7. klassi lõpetaja

- loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

7. klassi lõpetaja ...

- eristab kõla ja kuju järgi erinevaid pille: (keel-, puhk- ja löökpillid);
- Teab erinevaid orkestriliike, tuntumaid orkestreid, dirigente ja interpreete;
- On tutvunud idamaade (India, Hiina, Jaapani, Indoneesia, Polüneesia, Austraalia, Araabia ja Juudi) muusikakultuuridega;
- teab autoriõiguste kohta ja sellega kaasnevatest kohustustest (Internet).

Muusikaline kirjaoskus

7. klassi lõpetaja ...

- teab ja kasutab erinevaid rütme läbi muusikalise tegevuse, samuti uute rütmidega tutvumine (sünkoop, triool);

- tunneb ära erinevad helistikud (oskab neid määrata võtmemärkide ja muusikapala kõla järgi) ja kasutab neid teadmisi musitseerimisel.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppeaine:	Muusikaõpetus
Klass:	8. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

Laulmine

Hääle omapära, loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus. Muusikateadmiste teadlikustamine nii üksi, kui ka rühmas lauldes.

Laulurepertuaari valimine ja põhjendamine. Ühe ja kahehäälsed laulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Laul põhjamaast“, „Saaremaa valss“.

Pillimäng

Keha, rütmi ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Võimalusel kitarriõpe. Muusikaliste teadmiste ja oskuste rakendamine.

Muusikaline liikumine

Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine. Tantsusammud.

Omalooming

Improviseerimised keha, rütmi ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilised ja meloodilised kaasmängud. Lihtsate laulusõnade välja mõtlemine. Muusikaline karakter läbi loominguulise liikumise kaudu. Muusika loomine digitaalsete vahenditega (nt Bandlab keskkonnas)

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ning muusikateose ülesehitus). Pillidest klahvpillide ja elektrofonidega tutvumine. Pop, rock, jazz stiilide eristamine. Muusikaäri põhijooned. Põhja-, Afro- ja Ladina-Ameerika, Hispaania ja mustlaste muusikatraditsioonidega tutvumine.

Muusika analüüsimine läbi oskussõnavara. Autoriõigused ja sellega kaasnevad kohustused
(Internet)

Koeru Keskkool

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Helivältsused, rütmid, pausid muusikalises tegevuses.
- 2) Õpitud taktimõõtude arvestamine musitseerimisel
- 3) Helistikud , nootide tähtnimed

Õppekäigud

Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel.

Õpitulemused

Laulmine

8. klassi lõpetaja...

- Oskab arvestada oma hääle omapära;
- Laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooni ja väljendusrikkusega;
- oskab arutleda ja põhjendada laulurepertuaari valikut arvestades oma hääle omapära ning laulus sisalduvat sõnumit;
- oskab laulda peast ühislauluvarasse kuuluvaid laule „Eesti hümn“, „Laul põhjamaast“, „Saaremaa valss“.

Pillimäng

8. klassi lõpetaja...

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille iseseisvates palades;
- teab kitarrimängu võtteid ja oskab lugeda tabulatuuri;
- rakendab omandatud muusikaliste teadmisi ja oskuskusi pillimängus.

Muusikaline liikumine

8. klassi lõpetaja

- liigub vastavalt muusikapala karakterile.

Omalooming

8. klassi lõpetaja...

- loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- jälgib improvisatsioonides kindlat vormi rütmilistes ja meloodilistes kaasmängudes;
- mõtleb välja lihtsaid laulusõnu;

- väljendab muusikalist karakterit läbi loominguulise liikumise.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

8. klassi lõpetaja...

- kuulab ja eristab erinevaid muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ning muusikateose ülesehitus) ning oskab neid iseloomustada erialast oskussõnavara kasutades;
- on tutvunud erinevate klahvpillide ja elektrofonidega;
- eristab erinevaid Pop, rock ja jazz stiile;
- on tutvunud Põhja-, Afro- ja Ladina-Ameerika ning Hispaania muusikatraditsioonidega;
- teab autoriõiguste kasutamise, tagamise ja kontrollimise kohta;
- teab kontserdil osalemise reegleid.

Muusikaline kirjaoskus

8. klassi lõpetaja...

- tunneb ja kasutab muusitseerimises erinevaid rütme, arvestab erinevate taktimõõtudega;
- teab nootide tähtnimetusi;
- oskab võtmemärkide järgi määrata helistikku ja arvestada sellega muusikalistes tegevustes.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- Oskab kirjutada retsensiooni, kasutades selleks retsensiooni kirjutamise juhendit;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppeaine:	Muusikaõpetus
Klass:	9. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

Laulmine

Hääle omapära, kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus arvestades esitava muusikapala stiili. Muusikaliste teadmiste kasutamine üksi ja rühmas lauldes. Laulurepertuaari valimine ja seisukohtade põhjendamine. Eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Lauluvara „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „Oma laulu ei leia ma üles“.

Pillimäng

Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Võimalusel kitarriõpe. Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine musitseerimisel.

Muusikaline liikumine

Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine.

Omalooming

Improvisatsioonid, kindlas vormis rütmiliste ja meloodiliste kaasmängude välja mõtlemine. Regivärsside ja laulusõnade loomine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Jazz-, filmi- ja lavamuusika. Tuntud heliloojad, interpreedid, dirigendid, ansamblid, orkestrid ning muusika suursündmused. Eesti pärimusmuusika tänapäevased tõlgendused. Muusikateoste arutlemine ja analüüsimine oskussõnavara kasutades. Aurtoriõigused ja sellega kaasnevad kohustused intellektuaalse omandi kasutamisel. Sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, jazzorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused. Ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, spirituaal, gospel jne.

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Helivältuste, rütmide ja pauside kasutamine muusikalistes tegevustes
- 2) Helistikud, bassivõtme tähendus ning rakendamine repertuaarist tulenevalt

Õppekäigud

Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel.

Õpitulemused

Laulmine

9. klassi lõpetaja...

- Oskab arvestada oma hääle omapära;
- Laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooni ja väljendusrikkusega;
- oskab arutleda ja põhjendada laulurepertuaari valikut arvestades oma hääle omapära ning laulus sisalduvat sõnumit;
- oskab laulda peast ühislauluvarasse kuuluvaid laule „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „ Oma laulu ei leia ma üles“.

Pillimäng

9. klassi lõpetaja...

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille iseseisvates palades;
- teab kitarrimängu võtteid ja oskab lugeda tabulatuuri;
- rakendab omandatud muusikaliste teadmisi ja oskuskusi pillimängus.

Muusikaline liikumine

9. klassi lõpetaja

- liigub vastavalt muusikapala karakterile.

Omalooming

9. klassi lõpetaja...

- loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- loob kindlas vormis rütmilisi ja meloodilisi kaasmänge;
- Mõtleb välja lihtsamaid laulusõnu ja regivärsse;
- Väljendab muusikalist karakterit läbi loominguulise liikumise.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

9. klassi lõpetaja ...

- on tutvunud erinevate lavamuusika žanritega (ooper, operett, muusikal, ballett) ja eristab neid;
- on tutvunud filmimuusikaga, teab selle otstarvet ning oskab nimetada kuulsamaid filmimuusika heliloojaid;

- teab erinevaid muusikalisi koosseise (ansamblid, orkestrid, koorid), oskab nimetada tuntumaid kollektiive;
- teab erinevaid interpreete (solistid, ansamblid, dirigendid) ning muusika suursündmuseid nii Eestis kui maailmas;
- on tutvunud eesti pärimusmuusika tänapäevaste tõlgendustega;
- teab kontserdil osalemise reegleid;
- oskab kuulatud muusikapalade üle arutleda ja neid analüüsida oskussõnavara kasutades;
- teab ja mõistab aurtoriõiguseid ja nendega kaasnevat kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel

Muusikaline kirjaoskus

9. klassi lõpetaja ...

- tunneb ja kasutab muusikalistes tegevustes erinevaid rütmivorme;
- teab bassivõtme tähendust;
- oskab eristada kuni kahe märgiga helistikke (C-duur, a-moll, G-duur, e-moll, F-duur, d-moll, D-duur, h(b)-moll) ja oskab neid kasutada muusikalistes tegevustes.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- Oskab kirjutada retsensiooni, kasutades selleks vajadusel retsensiooni kirjutamise juhendit;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

KUNSTIÕPETUS

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
2. tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
3. õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
4. eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
5. töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
6. rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
7. õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
8. seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
9. mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
10. väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
11. tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
12. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
13. omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

Õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

1. uurimine ja oma ideede arendamine,
2. väljendusvahendite loov rakendamine,

3. teadmised visuaalkultuurist,
4. mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud - õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

Hindamine

Kunsti õpetamisel juhindutakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;

- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöodes;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

1. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
2. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid, väärtustab erinevaid lahendusi ning tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu;
3. Esitab oma ideede erinevaid lahendusi, leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
4. kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
5. tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
6. seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
7. kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

II kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
1. teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
2. arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
3. väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
4. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
5. oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
6. võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid,

7. kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
8. arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas,
9. analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
10. tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Koeru Keskkool

Õppeaine:	Kunstiõpetus
Klass:	4. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

- *Kujutamise- ja vormiõpetus.* Inimese kujutamine paigal ja liikumises (näidismudelite ja skeemjooniste kasutamine). Loomade jt elusolendite kujutamine (iseloomuliku asendi, karvkatte, pinnafaktuuri jne kujutamine, kompimismeele arendamine). Modelleerimine ja erinevad materjalid (modelleerimine looduslikust- ja tehismaterjalist, voltimine). Keskkond ja selle kujutamine (erinevad keskkonnad ja looduskaitse). Kujutamine ruumis ja tasapinnal (erinevate tehnikate kasutamine).
- *Värvus-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.* Põhivärvid ja nende segamine värviringi alusel (ülesanded piiratud värvide arvuga). Rütm ja liikumine (rütm mõiste, rütmid meis ja meie ümber). Piiratud ja piiramata pind (mõisted: piiratud ja piiramata pind, objekti ja tausta seos). Perspektiiviõpetus (objekti kujutamine ees, taga ja keskel, elemendi esiletõst suuruse ja värvi abil).
- *Disain ja kirjaõpetus.* Ruumikujundus (klassi- või kooliruumi kaunistamine ja töö planeerimine). Kunstnik ja kujunduskunst (kunstniku elukutse ja tähtsus läbi ajaloo). Kirjakunst (nimetähtede kujundamine). Praktiline disain (karbi, mänguasja vms meisterdamine paberist või jääkmaterjalist).
- *Vestlused kunstist.* Rahvakunst ja selle areng (rahvakunsti elementide kasutamine kaasajal, ribaornamendi kujundamine). Looming ja autorlus (MINU-SINU-MEIE-loomingu tähtsustamine)
- *Tehnikad ja materjalid.* Skulptuur (tutvumine naturaalse ja tehismaterjalidega, sh jääkmaterjalid), maal (kattevärvide ja akvarellide kasutamine ning õige pintsli valik), graafika (tutvumine erinevate trükitehnikatega, nt papitrükk).

Õpitulemused

4. klassi lõpetaja:

- kasutab säästlikult töömaterjale iseloomustab akvarelli ja kattevärvi erinevat kasutusviisi, teab kõrgtrüki põhimõtet;

- kujutab inimest paigalendis eest- ja külgvaates märkab esemete ja figuuride detaile, täiendab kujutist, voldib paberit eeskujuga järgi, väärtustab elusloodust, meisterdab tuttavatest materjalidest ja täiendab detailidega, kavandab geomeetristest kujunditest templitrüki mustrit;
- jälgib pinna katmisel kujutise kontuuri, segab põhivärvide II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul);
- kujutab esemeid kahel horisontaalsel abijoonel (ees, taga);
- vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab objekte ning nähtusi, mõistab rütmi tähendust (südamerütm, ööpäev, aastaajad jne);
- kavandab oma tegevust õpetaja suunamisel, mõõdab joonlaua abil ja kujundab tööle raami, kasutab sirklit ringjoone moodustamisel, väärtustab kunstniku tööd, teeb riskülikust ruudu voltimise teel;
- leiab õpetaja suunamisel rahvakunsti erinevad kunstiliigid (maal, skulptuur, elementidele erinevaid kasutusvõimalusi arhitektuur, teatrikunst), väärtustab kunstiloomingut ja kunstide seoseid (rollimängud, kostüümid, kujundused), väljendab end erinevate kunstiliste väljendusvahendite kaudu.

Koeru Keskkool

Õppeaine:	Kunstiõpetus
Klass:	5. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

- *Maastik, hooned.* Loodus versus arhitektuur (uuslinn ja puud vms).
- *Geomeetrilised vormid.* Kera, silinder, tahukas.
- *Esemete kujutamine.* Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Ühe eseme erinevate osade suhe.
- *Inimese kujutamine.* Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant, koloriit. Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid.
- *Valgus, vari, värv.* Valguse muutumine, vari maas ja seinal.
- *Skulptuur.* Loomad, monumendid vms.
- *Graafika.* Papitrükk. Mustritega pinnakatmine.
- *Dekoratiivne kujundamine.* Piiramatu pinna kujundus. Aplikatsioon.
- *Märgid ja sümbolid.* Märk kui stilisatsioon, piltkiri.
- *Kirjaõpetus.* Kiri kujundustes, kirjastiilid. Tähtedest pilt jt „trikid” šriftiga.
- *Voltimine.* Loomad-linnud.
- *Kunstiajalugu.* Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride iseärasused . Kunstiterminid. Julgustavad dekoratiivsed näited: Kubism, juugend, modernism, impressionism, realism...
- *Eesti kunst.* Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Lilltikand, sõlg.
- *Disain.* Vormi ja funktsiooni seos. Keskkonnasõbralik disain. Graafilise disaini kujundusstiilide võrdlemine trükistel, reklaamis, arvutimängudes, veebikeskkonnas ja mujal.
- *Tarbimine.*
- *Digitaalne pilt.* Liikumise kujutamine, liikumisillusiooni teke, animatsioonitehnikad.
- *Meedia.* Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Õpitulemused:

5. klassi lõpetaja:

- tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve, oskab erinevate visuaalsete vahenditega ja töövõtetega väljendada oma mõtteid ja ideid ning kasutab visandamist loovtööde lahendamise ühe osana;
- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, animatsioon, volimine jne);
- mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja värvikooskõla;
- uurib ja võrdleb eri ajastute maju, märkab erinevaid vorme;
- leiab ainealast infot erinevatest teabeallikatest;
- osaleb rühmatöös ja aruteludes;
- on tutvunud inimese näo ja keha proportsioonidega;
- kasutab visuaalse kompositsiooni baasoskuseid tööde kujutamisel ja kujundamisel;
- uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid, leiab seoseid tänapäeva eluga, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid;
- mõistab digimaailma ja selle kasutaja suhet; arvestades eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas;
- leiab kujutatava objekti õiged proportsioonid ning geomeetrilise objekti külgede suunad ja paigutuse;
- tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppeaine:	Kunstiõpetus
Klass:	6. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

- *Maastik, hooned.* Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Taevas.
- *Geomeetrilised vormid.* Eseme jaotus geomeetrilisteks kehadeks.
- *Esemete kujutamine.* Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Pöördkehad jt mahulised esemed.
- *Inimese kujutamine.* Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant, koloriit. Inimese liikumisasendid. Mahulisus. Pea profiilis.
- *Valgus, vari, värv.* Ühe eseme vari teisel, valgustatud pöördkeha. Värvide harmoonia.
- *Skulptuur.* Materjalide kombineerimine.
- *Graafika.* Sügavtrükk, heledusnüansid mustvalges grafiidijoonistuses.
- *Dekoratiivne kujundamine.* Mahulise pinna kujundus. Värvimuutused korduvas mustris.
- *Märgid ja sümbolid.* Märk kui sümbol
- *Kirjaõpetus.* Ruumiline ja varjuga täht.
- *Voltimine.* Lilled ja lennukid.
- *Kunstiajalugu.* Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride iseärasused. Kunstiterminid. Julgustavad dekoratiivsed näited: Kauged kultuurid, antiik ...
- *Eesti kunst.* Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Taluarhitektuur.
- *Disain.* Vormi ja funktsiooni seos. Keskkonnasõbralik disain. Graafilise disaini kujundusstiilide võrdlemine trükistel, reklaamis, arvutimängudes, veebikeskkonnas ja mujal.
- *Tarbimine.*
- *Digitaalne pilt.* Liikumise kujutamine, liikumisillusiooni teke, animatsioonitehnikad.
- *Meedia.* Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Õpitulemused:

6. klassi lõpetaja:

- tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve, oskab erinevate visuaalsete vahenditega ja töövõtetega väljendada oma mõtteid ja ideid ning kasutab visandamist loovtööde lahendamise ühe osana;
- leiab eeskju erinevatest kunstitöödest ja kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal;
- mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon, värvi- ja kompositsiooni kooskõla; kasutab valgust ja varju ruumiliste objektide kujutamisel, tunneb vastandvärvide ja värviharmonia mõistet ja oskab neid segada;
- on tuttav inimkeha ja näo proportsioonidega, oskab inimest kujutada liikumisasendis, leides õiged proportsioonid ja paigutuse;
- osaleb aruteludes, rühmatöodes ja leiab infot erinevatest allikatest;
- kujutab kolmemõõtmelist objekti tasapinnal ja naturist joonistades;
- on omandanud ruumilise kujutise vormimise ja voltimise kogemuse;
- leiab eeskju arhitektuuri mitmekesisusest;
- leiab eeskju rahvakunstist, tunneb Eesti kunsti suurkujusid ja teoseid;
- on tutvunud Eesti ja muu maailma mineviku ja nüüdiskunsti teostega;
- analüüsib erinevaid kunstitöid, oskab kasutada ainealaseid mõisteid ja leida infot erinevatest allikatest ning tunneb kunstiteose erinevaid vorme, väljundeid, esitusviise;
- tunneb lugude, sõnumite ja emotsioonide vahendamise võtteid ning vahendeid läbi aegade;
- oskab luua isikupärast šrifti;
- võrdleb kriitilise pilguga filme, arvutimänge, koomikseid, reklaame, uurib pildikeelt ja analüüsib trükise kujunduse osi ja terviklahendust;
- oskab edasi anda kujutatava objekti ruumilisust, arvestades vormi muutumist ja nende asukohta silmapiirilt vaadatuna.

III kooliastme õpitulemused:

Põhikooli lõpetaja:

1. oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
2. tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
3. eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
4. rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
5. õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
6. seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
7. mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
8. väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
9. tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades;
10. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
11. omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

Õppeaine:	Kunstiõpetus
Klass:	7. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

- *Maastik, hooned.* Tänav, talukompleks vms (maja välisdetailid).
- *Geomeetrilised vormid.* Geom. kehade, kujundite ja värvide sümboltähendused.
- *Esemete kujutamine.* Oma tähelepanekute, seisukohtade ja kujutluste edastamine kunstivahenditega. Pindade ja vormide mahulisus.
- *Inimese kujutamine.* Kunstiteoste, -stiilide ja lugude kasutamine inspiratsiooniallikana. Inimene perspektiivis, pea rakursis, näo detailid.
- *Valgus, vari, värv.* Oma-, langev-, poolvari ... värvide vastastikune mõju.
- *Skulptuur.* Paberskulptuur ilma liimita.
- *Graafika.* Sügavtrükk, värvi- ja viltpliiatsite ühendamine.
- *Dekoratiivne kujundamine.* Kujunduse läbiv stiil. Värvid kujundustes, värvide psühhofüsioloogiline mõju. Rahvakunst mujal (india, indiaani, eskimo...).
- *Märgid ja sümbolid.* Geomeetiline kujund kui sümbol. Märgi mitmetähenduslikkus.
- *Kirjaõpetus.* Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted. Uue šrifti loomine või analoogse tuletamine.
- *Voltimine.* Voltimistrikid.
- *Kunstiajalugu.* Kunstiajaloo tuntumad teosed. Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Tehnika arengu mõju kunstile. Kunstniku stiil. Kunstiteoste säilitamine. Kunstiteos ühiskonna kontekstis: Keskajast barokini.
- *Eesti kunst.* Eesti kunsti suurkujud ja teosed tänase päevani. Käisekiri, vöökiri.
- *Disain.* Disaini liigid. Ergonoomilisus, sihtgrupp. Moodulsüsteemid. Kunstiga seotud ametid. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisuus.
- *Digitaalne pilt.* Digitaalne pilditöötlus, digitaalse pildi kasutamine teistes tehnikates.
- *Meedia.* Isiklik stiil, teatud stiilielementide, kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik eelistamine.
- *Linnakeskkond.* Originaal, koopia, reproduktsioon. Paljundatavus kunstis. Autoriõigus.

Õpitulemused:

7. klassi lõpetaja:

- tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve, oskab erinevate visuaalsete vahenditega ja töövõtetega väljendada oma mõtteid ja ideid ning kasutab visandamist loovtööde lahendamise ühe osana;
- valib teadlikult erinevate kujutamismetodite ja tehnikate vahel, mis rõhutab kunstitöös isiklikku stiili;
- osaleb aruteludes, rühmatöös, leiab infot erinevatest allikatest, kasutab kunsti õppides tehnoloogiavahendeid;
- oskab leida geomeetrilise rütme ja vorme enda ümber ja mõistab geomeetriliste kehade, kujundite ja värvide tähendusi;
- tunneb klassile vastavat kunstiajaloo osa, võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- on omandanud ilma liimita paberskulptuuri vormimise ja erinevate vormimisvõtete kogemuse;
- analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist;
- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus ja leiutab disainilahenduse ise;
- teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis;
- tunneb inimkeha ehitust ja selle suuri mahte ning oskab inimest kujutada erinevates asendites, oskab luua seoseid inimese ja tema elukeskkonna vahel;
- oskab esemeid kujutada perspektiivi abil ning modelleerida esemeid valguse ja varjuga;
- oskab kasutada ja mõistab ainealast terminoloogiat;

- tunneb erinevaid värvikooskõlasid, värvide vastastikust mõju, värvimodulatsiooni, värvuste optilise segunemise seaduspärasusi, värvide psühholoogilist mõju ning oskab neid oma loomingus kasutada;
- tunneb erinevaid kirjasule liike, kirja kasutamise võimalusi kompositsioonis, loob ise uue šrifti.

Koeru Keskkool

Õppeaine:	Kunstiõpetus
Klass:	8. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

- *Maastik, hooned.* Realistlik maastikumaal, veekogu.
- *Geomeetrilised vormid.* Kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujundile.
- *Esemete kujutamine.* Oma tähelepanekute, seisukohtade ja kujutluste edastamine kunstivahenditega. Natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik, kadreerimine.
- *Inimese kujutamine.* Kunstiteoste, -stiilide ja lugude kasutamine inspiratsiooniallikana. Meeleolu väljendus poosiga, kiirskitseerimine.
- *Valgus, vari, värv.* Varjud perspektiivis. Värvid kui meeleolu väljendus.
- *Skulptuur.* Skulptuur „liigse” eemaldamisega.
- *Graafika.* Erinevate graafikaliikide katsetused.
- *Dekoratiivne kujundamine.* Kujunduse läbiv stiil. Värvid kujundustes, värvide psühhofüsioloogiline mõju. Islami matemaatilised mustrid ja ornament.
- *Märgid ja sümbolid.* Märgi tähenduse muutus ajaloos. Firmamärk.
- *Kirjaõpetus.* Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted. Šrift raamatus ja plakatil.
- *Voltimine.* Volditud geomeetria.
- *Kunstiajalugu.* Kunstiajaloo tuntumad teosed. Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Tehnika arengu mõju kunstile. Kunstniku stiil. Kunstiteoste säilitamine. Kunstiteos ühiskonna kontekstis: 19. sajandi stiilid, modernism
- *Eesti kunst.* Eesti kunsti suurkujud ja teosed tänase päevani. Puitpindade kujundus, krähmukirjad jm.
- *Disain.* Disaini liigid. Ergonoomilisus, sihtgrupp. Moodulsüsteemid. Kunstiga seotud ametid. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisuus.
- *Digitaalne pilt.* Digitaalne pilditöötlus, digitaalse pildi kasutamine teistes tehnikates.
- *Meedia.* Isiklik stiil, teatud stiilielementide, kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik eelistamine.
- *Linnakeskkond.* Originaal, koopia, reproduktsioon. Paljundatavus kunstis. Autoriõigus.

Õpitulemused:

8. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid, oskab kasutada ja mõistab ainealast terminoloogiat;
- visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- oskab kasutada erinevaid töömaterjale, -vahendeid, tehnikaid ning erinevaid kujundamis- ja kujutamiskiise eneseväljenduses;
- tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid, võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- märkab geomeetrilisi rütme ja vorme enda ümber;
- loob ise uusi firmamärke, sümboleid või logosid;
- teab eesti klassikalise skulptuuri teoseid ja kunstnikke ja tajub skulptuuride kolmemõõtmelisust;
- tunneb erinevaid värvikooskõlasid, värvide vastastikust mõju, värvimodulatsiooni, värvuste optilise segunemise seaduspärasusi, värvide psühholoogilist mõju ning oskab neid oma loomingus kasutada;
- oskab jälgida varju ja värve nii kunstnike teostel kui looduses ning määrab valgused ja varjud, kasutades neid objektide ruumilises kujutamises;
- analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid esteetilisest ja eetilise vaatepunktist;
- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis;
- teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas;
- analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;

- arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast;
- oskab kasutada graafilise kujunduse baasvõtteid.

Koeru Keskkool

Õppeaine:	Kunstiõpetus
Klass:	9. klass
Tunde nädalas ja õppeaastas:	1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu

- *Maastik, hooned.* Loodusdetailid, maja siseruum.
- *Geomeetrilised vormid.* Arhitektoonika.
- *Esemete kujutamine.* Oma tähelepanekute, seisukohtade ja kujutluste edastamine kunstivahenditega. „Moonutused” (a’la Picasso või Cezanne) pildi mõju suurendamiseks.
- *Inimese kujutamine.* Kunstiteoste, -stiilide ja lugude kasutamine inspiratsiooniallikana. Mitu figuuri „suhtlemas”, käed.
- *Valgus, vari, värv.* Peegeldus, läige, refleks. Värvide psühholoogiline mõju.
- *Skulptuur.* Materjali valik lähtuvalt temast.
- *Graafika.* Graafika ja kollaaži segu.
- *Dekoratiivne kujundamine.* Kujunduse läbiv stiil. Värvid kujundustes, värvide psühhofüsioloogiline mõju. Mandala vms mustrisüsteem.
- *Märgid ja sümbolid.* Mäng sümbolitega, logotüüp.
- *Kirjaõpetus.* Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted. Kalligraafia.
- *Voltimine.* Volditud moodulitest koostatud vormid.
- *Kunstiajalugu.* Kunstiajaloo tuntumad teosed. Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Tehnika arengu mõju kunstile. Kunstniku stiil. Kunstiteoste säilitamine. Kunstiteos ühiskonna kontekstis: Protsessuaalne kunst, kunstide süntees – tänapäev.
- *Eesti kunst.* Eesti kunsti suurkujud ja teosed tänase päevani. Ruunikiri ja „salasõnumid” rahvakunstis.
- *Disain.* Disaini liigid. Ergonoomilisus, sihtgrupp. Moodulsüsteemid. Kunstiga seotud ametid. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.
- *Digitaalne pilt.* Digitaalne pilditöötlus, digitaalse pildi kasutamine teistes tehnikates.
- *Meedia.* Isiklik stiil, teatud stiilielementide, kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik eelistamine.
- *Linnakeskkond.* Originaal, koopia, reproduktsioon. Paljundatavus kunstis. Autoriõigus.

Õpitulemused:

9. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- oskab kasutada erinevaid töömaterjale, -vahendeid, tehnikaid ning erinevaid kujundamis- ja kujutamiskiise eneseväljenduses;
- tunneb vormi-, värvi- kompositsiooni-, perspektiiviõpetuse reegleid;
- määrab valgused ja varjud (langeva ja omavarju) ning kasutab neid objektide ruumilisel kujutamisel;
- teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut, on tutvunud kaasaegse kunsti suundade ja teemadega;
- mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumides ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis;
- analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid, kasutab ainealast terminoloogiat;
- leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi,

mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus, leiutab disainilahenduse ise;

- arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast;
- teab, kuidas kiri läbi ajaloo on arenenud ja muutunud; teab, mis on kalligraafiline kunst ja konkreetne poeesia, seostab kirjavorme arhitektuuriga, tunneb ära olulisemad kirjastiilid;
- omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest;
- tunneb animatsiooni eriliike, kasutab loovtöös digitaalseid tehnoloogiaid;
- tunneb kompositsiooniskeeme;
- tunneb erinevaid loodusvormide graafilise stilisatsiooni võtteid.

Koeru Keskool